

מתורתו של צדיק אביר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע | על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, בבואור פשט מצוות התורה וענייני עבודת הש"ת שגלגלנו מכל ספריו הק'

פרשת דברים ה'תשפ"א

יתרחק מאד מהרהורי עבירה

פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדל נהר פרת (דברים א ז). אפשר לרמוז דסמוך לזה אמר (שם פסוק ו) 'ה' אלקינו דבר אלינו בחרב בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה ואחר כך אמר פנו וסעו לכם ובאו הר האמרי, יש לרמוז שני הרים אלו על יצר הטוב ויצר הרע, דכל אחד מהם נקרא 'הר', ועוד, דשניהם שוכנים בלב האדם, אחד מימין שהוא יצר הטוב ואחד משמאל שהוא יצר הרע, כמו שגאמר (קהלת י ב) 'לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו' (במדב"ר כב ח), זה מרבה לו מחשבות והרהורים רעים וזה מרבה לו מחשבות והרהורים טובים. והנה מלת 'הרהור' היא אותיות 'הר והר', דהינו ש'הרהור' האדם משתפים בו שני הרים שהם יצר הטוב ויצר הרע, כל אחד מהם מתנשא לאמר אני אמלה, שכל אחד רוצה שעצתו והרהורו הוא שיתקם, וזהו מלת 'הרהור', 'הר והר' כאמור:

הר האמורי הוא יצה"ט

וזהו שגאמר כאן ה' אלקינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בהר הזה שהוא יצר הרע, שהזהיר לנו להתרחק ממנו בתכלית הרחוק ולא נשמע לעצתו והרהורו, וזהו דב לכם שבת בהר הזה שהוא יצר הרע, 'הר' (ה) זה גימטריא 'הריב', דהינו צריך שתדעו לכם שיצר הרע הזה כל עסקו הוא לעשות ריב ביני וביניכם כדי להרחיקכם מעלי, לכן התרחקו ממנו רחוק גדול, ומיד פנו וסעו לכם ממנו ובאו הר האמרי שהוא יצר הטוב. וקראו הר האמרי מלשון 'את ה' האמרת היום' (דברים כו יז) שהיא לשון חטיבה (חגיגה ג), משום שהוא שרשו טוב ומורה לכם פי אם דרך טובה וישרה, ולזה אמר ובאו הר האמרי הוא יצר הטוב. ואל כל שכניו הם המלאכים טובים המסיעים עמו לאדם ללכת בדרך טובה וישרה:

(מעגלי צדק אות פ"א)

מושה רבינו שם לנגד עיניו את יום המיתה

כי אנכי מת בארץ הזאת אינני עבר את הירדן ואתם עברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת (דברים ד, כב).

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). עוד, בראשית אותיות 'שית ברא', וברא' זו תדרש לשלש פנים, בורא, באר, בור. והכונה היא לרמוז על מה שדרשו רבותינו ז"ל (ויק"ר יח א) על 'זכר את בוראיק' (קהלת יב א), דדרשו בה בוראיק בורך בארץ. ורמזו למה שאמר התנא (אבות פ"ג מ"א) הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, 'מאין באת מטפה סרוחה' וזהו 'בארץ', 'ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה' וזהו 'בורך', 'ולפני מי אתה עתיד לתן

דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא' וזהו 'בוראיק': והנה אם האדם ישים שלשה דברים אלה לנגד עיניו במוטב תלתא כחדא מבטח לו שלא יחטא, כי אם בא להתגאות, כשיזכר שבא מטפה סרוחה ואחריתו רמה ותולעה בודאי אין לו להתגאות. וכן אמרו רבותינו ז"ל (ברכות ה) שהדבר המכניע היצר ומבריחו מן האדם הוא כשיזכר לו יום המיתה, שגאמר (תהלים ד ה) 'ידמו סלה'. ולפיכך צריך האדם לשים נגד עיניו תמיד יום המיתה כי בזה יפנע היצר והיה כלא היה. ומה נעמו דברי רבי אליעזר שאמר (שבת קג). שוב יום אחד לפני מיתתך, ואמרו לו תלמידיו וכי יודע אדם באיזה יום ימות, אמר להם ישוב היום שמא ימות למחר וכן על זה הדרך, נמצא כל ימיו בתשובה. נמצא המקון מדבריו, מי גרם לו שיתעורר בתשובה, יום המיתה שחשב שמא ימות למחר:

'אנכי מת' - ששם יום המיתה לנגד עיניו

וזהו כונת משה רבנו עליו השלום באמרו (דברים ד כב) 'כי אנכי מת', דהיה לו לומר 'כי אנכי אמות', אלא כונתו לומר אף על פי שעדין חי מכל מקום אני חושב את עצמי מת, ורצה ללמד דעת את העם שממנו ילמדו וכן יעשו, שיהיו חושבים בכל עת כאלו הם מתים ובזה יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם. ולכן האדם ששב בתשובה, הרפואה המועלת לו יותר מן הכל הוא הזכרת המיתה, שישים תמיד יום המיתה לנגד עיניו (רמב"ם תשובה פ"ז ה"ב), יחשב כל יום שמא ימות, נמצא כל ימיו בתשובה (שבת קג):

וכן נמי כשיחשב האדם נגד פניו השם יתברך, ויחשב גם כן שאם עבר על דבריו הוא עתיד לפרע ממנו, בזה לא יבוא לידי חטא. וכן דוד המלך עליו השלום אמר (תהלים טז ה) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט', והפסוק מבאר מאליו, כי כשישים האדם ה' לנגדו תמיד, בזה לא ימוט מימינו לעולם דהוא סטרא דקדושה. וכן אמר שלמה המלך עליו השלום (קהלת ט ה) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר', ואמרו בזה הקדוש (ה"ג קפו). 'ושמן על ראשך אל יחסר' דא שכונתא, דהינו שיחשב שהשכינה תמיד על ראשו ורואה בכל מעשיו ובזה לא יבוא לידי חטא:

וזהו הוא הכונה של בראשית, כבר אמרנו שהיא רומזת על התשובה, ובא לרמוז שהבעל תשובה צריך לשית נגד עיניו תמיד ג' דברים אלה, ידע שבא מטפה סרוחה ובזה לא יבוא לידי גאון, שהגאון שרש לכל הרעות, וזהו 'שית באר', דהינו שישים נגד עיניו שבא מטפה סרוחה, וזהו 'שית באר'. וגם כן צריך לידיע שהולך למקום עפר רמה ותולעה ובזה לא יבוא לידי חטא, וזהו 'שית באר', קרי בה 'בור', שיזכר תמיד שהולך למקום בור שהוא הקבר מקום עפר רמה ותולעה. ועוד בה שלישיה, דצריך לתת הבורא תמיד לנגד עיניו, כמו שגאמר 'שויתי ה' לנגדי תמיד', וזה הוא הדבר הגדול המונעו מלחטא. וזהו 'שית באר', קרי בה 'בורא', דהינו שית בורא לעיניך תמיד ובזה לא תבוא לידי חטא, כי ה' יהיה בעורך ושומר רגלך מלכד:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות כב)

חסד הנורא בבריאת האדם

בראשית ברא אלקים וגו' (בראשית א א). **בראשית** כאן רמזו 'וקדמו'. צריך שידע האדם שהקדוש ברוך הוא קדמון לכל קדומים, והוא שברא הכל בין מקדם בין מאחר, וכמו שכתוב כאן **בראשית ברא אלקים** שמשמע בפשיטות דהוא קדמון לכל והאציל וברא ויצר ועשה הכל. ובהו יתבונן האדם וידע ויבין כמה מעלות טובות למקום על בריאת האדם שבראו כי אם נדבה ולא לצרך ולא בהכרח, ומיום בריאתו הוא גומל אתו חסדים וטובות, דכיון שהאדם לא היה ובראו הקדוש ברוך הוא וגדלו ונתן לו דעת להבחין בין טוב לרע, מה ישלם האדם להקדוש ברוך הוא בכל הטובות שהקדימוהו. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל 'המקדם לא ישג', וכמו שגאמר (איוב מא ג) 'מי הקדימי ואשלם'. וזה המחשבה ישים בעל התשובה בין עיניו תמיד ולא יוסיף לחטא:

(גנוי המלך, תיקון התשובה אות סה)

צריך האדם להתבונן בעיקר ביאתו לעולם

פי פערתי ואשאפה כי למצותיך יאבתי (תהלים קיט קלא). עוד, מלת **יאבתי** אותיות 'ביאתי', דצריך האדם להתבונן עקר ביאתו למה, ומה טעם ביאה זו ומה הנאה יש למלכו של עולם בה, אלא ודאי דבר פשוט הוא שלא הביאו הקדוש ברוך הוא לעולם כי אם לקים מצותיו. וזהו הרמז במלות **יאבתי** שהיא אותיות 'ביאתי', שאומר דוד המלך עליו השלום, הטעם שאני **למצותיך יאבתי** ואוהב בהם ומתדבק בהם לקימם, משום שאני זוכר תמיד ביאתי לעולם מה טיבה ומה הנאה יש לי בה, אלא העקר הוא כדי לקים מצותיך, ואם איני מקים מצותיך מה אני ומה חיי ומה תועלת יש בי, לכן אני נזהר מאד במצותיך לקימם. אמנם אני שואל ממה הודיעני שגש כל מצוה ומצוה על תקוני:

(מעגלי צדק אות פ"א)

תכלית בריאת העולם לייחד שם ה'

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ (בראשית א א). ואפשר לרמז **בראשית ברא** גימטריא 'כתר מלכות'. להורות בא,

דעקר בריאת העולם הוא כדי להיות הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו מלך על כל ברואיו, ולתת לכל אחד ואחד כדרכיו וכפרי מעלליו, דבלא ברואים על מי יקרא הקדוש ברוך הוא מלך חנון ורחום ושופט וכיוצא, וכמו שגמאר בדברי רבנו האר"י זכרונו לברכה (עץ חיים שער א ענף ב):

ואפשר דזה רמזו בגסח הברכות, שכל ברכה אנו אומרים בה 'מלך העולם', כלומר כמה נפרת מלכותו, הוא כמה שברא העולם. ולזה בא הרמז בתחלת תורתנו הקדושה, **בראשית ברא** גימטריא 'כתר מלכות'. כלומר דעקר הבריאה הוא כדי להקרא הקדוש ברוך הוא מלך על ברואיו, בשביל זה **ברא** הקדוש ברוך הוא **את השמים ואת הארץ**:

עוד, **בראשית** עם אותיות אמצעיות המלוי, עולה בין הכל תשע מאות ותשעה ושמונים, עם הכולל עולה גימטריא 'מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא', לרמז כאמור, דעקר הבריאה הוא כדי להקרא מלך מלכי המלכים. ומזה הטעם לא נזכר בתחלת הבריאה רק שם **אלהים**, להורות בא שעקר בריאת העולם הוא כדי לקבלו הברואים אלהותו, ולהיות דין ומושל עליהם, לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו:

בריאת העולם כדי שיכיר ישראל במלכותו ואחדותו

עוד דרשו רבותינו זכרונו לברכה (ב"ר א ד), **בראשית**, בשביל התורה שנקראת 'ראשית', שגאמר (משלי ח כב) 'ה' קנני ראשית דרכו' ברא הקדוש ברוך הוא את העולם. ועקר כל זה כדי שתתגלה מלכותו בעולם, ויכיר ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה. והנה זה רמזו בתבת התורה עצמה, כי הנה ה' מלך ה' מלך ה' מלך לעולם ועד עם הכולל, גימטריא 'התורה', להודיע כי עקר בריאת העולם ונתנית התורה הוא כדי להכירו בני ישראל, וידעו כי הקדוש ברוך הוא, הוא היה 'מלך', והוא הוה 'מלך', והוא יהיה 'מלך', 'לעולם ועד' אין עוד מלבדו, ויתחזקו ליראה ולאהבה אותו ולעבדו בלבב שלם:

עוד, **בראשית ברא** עם ב' כוללים גימטריא 'שמע ישראל הויה אלקינו הויה אחד'. להורות דעקר הבריאה היא על בני ישראל, כדי שידעו ויכירו שהשם הוא אלקינו, והוא אחד מיחד, ותיבנים לאהבה וליראה אותו וליחדו ביחוד שלם:

(מחשוף הלבן פרשת בראשית)

חידה שבועית: איך מבאר רבינו המילים בנוסח הברכות: "מלך העולם"?

(נא לכתוב תשובה קצרה ומתמצתת!).

פתרונות יש לשלוח עד יום שלישי הקרוב, כמו כן נא לציין כתובת מדויקת וטלפון

למייל: p0774702681@gmail.com או לפקס 0774702681, יש לציין בראש הדף 'עבוד אביר יעקב'

שם הזוכה בסידור לשחרית
מתיבתא בהוצאת עוז והדר:

התשובה צריכה להיות מתוך ספרי מוזן האביר יעקב' זי"ע (או מתוך עלון זה) בין שולחי התשובות תיערך הגרלה על סידור לשחרית מתיבתא בהוצאת "עוז והדר".

פרשת אחרי-קדושים:
הג"ד ישראל חיים בלומנטל
משכונת הר-נוף ירושלים.